

Mevrouw drs. J. Klijnsma,
Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Postbus 90801
2509 LV DEN HAAG

Postadres
Postbus 93122
2509 AC Den Haag
Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 151
2524 AG Den Haag
Tel: (070) 356 35 63
Fax: (070) 360 75 72
bureau@nationaleombudsman.nl
www.nationaleombudsman.nl
Doorkiesnummer

Geachte mevrouw Klijnsma,

Graag vraag ik uw aandacht voor de problemen die veel burgers ondervinden bij beslag op hun bankrekening. Regelmatig komt het voor dat burgers na het bankbeslag onvoldoende geld overhouden om de kosten van levensonderhoud van die maand te betalen. Dat leidt tot schrijnende en onwenselijke situaties. Ik pleit er daarom voor dat u zo spoedig mogelijk een voorstel ontwikkelt tot invoering van een beslagvrije voet bij bankbeslag. Ik licht mijn verzoek hieronder toe.

datum
9 maart 2017
Oms nummer

Uw brief

Uw kenmerk

Bijlagen
2
Behandelend medewerker

Schending beslagvrije voet door bankbeslag

Bij beslag op loon of uitkering geldt de wettelijke bescherming van de beslagvrije voet. Hierdoor houdt de schuldenaar de beschikking over een minimaal geldbedrag voor de noodzakelijke kosten van zijn levensonderhoud.

Bij beslag op bankrekening geldt daarentegen geen beslagvrije voet. Dit leidt er in een aantal gevallen toe dat de schuldenaar na het bankbeslag geen of te weinig geld overhoudt om de maand van rond te komen. Bij gezinnen met een minimuminkomen en bij gezinnen met schulden – die wel willen maar niet kunnen betalen – leidt dit onvermijdelijk tot weer nieuwe schulden of tot verstroring van de hulpverlening (bewindvoering, budgetbeheer, schuldhelpverlening).¹

Onderwerp
Bescherming beslagvrije voet bij
beslag op bankrekening

Schuldeisers maken op grote schaal gebruik van het (vereenvoudigd) bankbeslag als incasso-instrument. In 2016 maakten 'de grote drie' – Belastingdienst, CJIB en gerechtsdeurwaarders – hier ongeveer 450.000 keer gebruik van.² Dat het om aanzienlijke aantallen gaat, blijkt onder andere uit cijfers van de Belastingdienst. In 2016 deden 10.200 huishoudens een beroep op de beslagvrije voet na een incasso op hun bankrekening (via de 'overheidsvordering').³ In vier van de vijf

¹ Voor een uitgebreidere toelichting op de maatschappelijke risico's van bankbeslag: zie mijn eerdere brief aan u van 9 oktober 2015.

² Ter vergelijking: ongeveer 550.000 keer per jaar wordt beslag op loon/uitkering gelegd.

³ Dit was 6,8% van het totaal aantal bankbeslagen bij de Belastingdienst in 2016.

Ons nummer
2016.31625

2

gevallen (8.500 huishoudens) bleek dat men inderdaad te weinig leefgeld overhield en betaalde de Belastingdienst het geïnde bedrag geheel of gedeeltelijk terug. Ook bij mij melden zich regelmatig burgers die door bankbeslag in acute financiële problemen zijn gekomen.

Het is mijns inziens inconsequent en onwenselijk dat er wel een beslagvrije voet geldt bij beslag op loon/ultkering en niet bij beslag op het banksaldo. Als er beslag ligt op het salaris en de werkgever het beschermde bedrag van de beslagvrije voet stort op de bankrekening, kan dit bedrag na bijschrijving alsnog ingevorderd worden via het beslag op de bankrekening. Feitelijk wordt hierdoor de werking van de beslagvrije voet (bij loonbeslag) gefrustreerd. Nu, maar ook straks na inwerkingtreding van de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet.

Rondetafelgesprek over bankbeslag

Op 26 januari 2017 heb ik met u, met zes grote overheidsinstanties en met de gerechtsdeurwaarders⁴ een Rondetafelgesprek gevoerd over bankbeslag.

De deelnemers konden de volgende uitgangspunten onderschrijven:

- Burgers mogen van overheidsinstanties en van gerechtsdeurwaarders verwachten dat deze – bij beslag op hun bankrekening – op verzoek een bedrag vrijlaten ter hoogte van de beslagvrije voet;
- Het is noodzakelijk dat er een wettelijke regeling komt voor een beslagvrije voet bij bankbeslag;
- Bankbeslag mag niet wordt gelegd bij mensen die wel willen maar niet kunnen betalen. Zinloze en onnodige bankbeslagen moeten zo veel mogelijk worden voorkomen.

De zes deelnemende overheidsinstanties kunnen bovengenoemde uitgangspunten nu al uitwerken en toepassen in hun Invorderingsbeleid. Voor zover zij gerechtsdeurwaarders inschakelen kunnen zij deze opdragen om bij bankbeslag rekening te houden met de beslagvrije voet. Vandaag heb ik een brief verzonden waarin ik hen oproep om hier zo spoedig mogelijk werk van te maken (zie bijlage).

De Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) heeft bij het eerste uitgangspunt een voorbehoud gemaakt. Gerechtsdeurwaarders hebben een 'ministerieplicht' en werken in opdracht van de schuldeiser. Zij kunnen het (via bankbeslag) geïnde bedrag niet zonder toestemming van de opdrachtgever terugbetalen aan de schuldenaar als blijkt dat de beslagvrije voet

⁴ Aanwezig waren vertegenwoordigers van UWV, SVB, Belastingdienst, LBIO, DUO, CJIB en de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders.

Ons nummer
2016.31625

3

geschonden is. Wel kan men van de gerechtsdeurwaarder verlangen dat hij zijn opdrachtgever hiertoe adviseert, aldus de KBvG. Overigens onderschrijft de KBvG de noodzaak van een wettelijke regeling en zal zij hierover in de tweede helft van 2017 een preadvies uitbrengen.

Een wettelijke regeling noodzakelijk

In het Rondetafelgesprek en in de Tweede Kamer⁵ heeft u aangegeven dat voorkomen moet worden dat een beslag op een bankrekening ertoe leidt dat schuldenaren niet meer beschikken over een basaal inkomen. Een wettelijke regeling acht u hiervoor wenselijk. Naast de Rondetafelpartijen (zie hierboven) zijn ook LOSR, NVVK en VNG/Divosa voorstander van een wettelijke regeling. Ook de Raad van State heeft hiertoe geadviseerd.⁶ Zo'n wettelijke regeling zou het logische sluitstuk vormen van het eerder ingezette wetsvoorstel voor een betere bescherming van de beslagvrije voet. Ik beveel u aan ook dit knelpunt op te pakken.

Vanzelfsprekend ben ik altijd bereid hierover nader met u in gesprek te gaan.

Met vriendelijke groet,
de Nationale ombudsman,



Reinier van Zutphen

⁵ Nota naar aanleiding van het verslag, dd 23 januari 2017 (Kamerstuk 34628, nr 6, blz 41)

⁶ Advies van de Raad van State d.d. 2 december 2016 n.a.v. het Wetsvoorstel vereenvoudiging beslagvrije voet (kenmerk: No.W12.16.0341/III).

Ons nummer
2016.31625

4

Bijlagen:

- Verslag Rondetafelbijeenkomst van 26 januari 2017 (niet openbaar)
- Brief aan deelnemers Rondetafelgesprek van 9 maart 2017 (openbaar)

Cc:

- Mw. drs. J. Klijnsma, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer